

ELNÖK

Ügyiratszám: HF/1586-12/2011.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (7/2003. piac)

HATÁROZAT

A „*Bérelt vonalak minimális készlete*” elnevezésű kiskereskedelmi piac azonosítására, az érintett piacon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, azon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók jogszabályban meghatározott kötelezettség előírására hivatalból indított eljárásban

m e g á l l a p í t o t t a m ,

hogy a DH-4033-3/2008. számú határozatban érintett piacként azonosított 7. számú „*Bérelt vonalak minimális készlete*” elnevezésű piac érintettsége megszűnt.

A DH-4033-3/2008. számú határozatban jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított Magyar Telekom Nyrt. (1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cg.: 01-10-041928, a továbbiakban: **Magyar Telekom**, illetve **MT**) jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosítását

m e g s z ü n t e t e m .

A DH-4033-3/2008. számú határozatban a Magyar Telekom részére kirótt, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 2011. augusztus 2-áig hatályos 110. § szerinti „*a bérelt vonali szolgáltatások minimális készletének biztosítása*” kötelezettség alkalmazását a határozat közlésének napjával

m e g s z ü n t e t e m .

A jelen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A jelen határozat felülvizsgálata annak közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett, az Elnökhöz 3 példányban benyújtott keresettel kérhető. Amennyiben a felperes tárgyalás tartását kéri, abban az esetben erről a keresetlevélben nyilatkoznia kell.

A keresetlevél benyújtásának jelen határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs.

Indokolás

A hatósági eljárást az NHH Tanácsa indította meg az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 14. § (1) bekezdés c) pontja alapján, az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 10. § f) pontjával megállapított hatáskörben.

A hatósági eljárás folyamatában a Tanács vonatkozó hatósági hatásköre a 2010. évi LXXXII. törvény 41. § (2) bekezdése alapján 2010. augusztus 11. napján az Elnökhöz került. A 2010. évi LXXXII. törvény 1. §-a alapján a törvény hatályba lépésével 2010. augusztus 11. napján létrejött a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, amely a Nemzeti Hírközlési Hatóság jogutódja (15. §, a továbbiakban együttesen: **Hatóság**). Ebből következően a folyamatban lévő hatósági eljárásban 2010. augusztus 11. napjától az Elnök járt el vonatkozó hatósági hatáskörében. A hivatkozott jogszabályváltozás alapján a határozat indokolásában a tényállás történetleírásában a Tanács szerepel 2010. augusztus 11-ig, mivel a vonatkozó eljárási cselekményeket tényszerűen a Tanács gyakorolta, majd az új közigazgatási szerv megalakulását követően végzett eljárási cselekmények vonatkozásában az Indokolásban az Elnök, mint a fenti hatáskört gyakorló szerv került feltüntetésre.

Eleget téve az Eht. 65. § (1)¹ bekezdésében foglaltaknak – az Eht. 10. § (2) bekezdése alapján – az Eht. 10. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt hatáskörben eljárva ismételtelen lefolytattam az Eht. 62-65. § rendelkezései szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást. Az Elnök a tárgyi eljárás során az Eht., a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (VI. 24.) IHM rendeletben (a továbbiakban „**IHM rendelet**”), továbbá az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó, az Európai Unió Bizottsága által kiadott bizottsági ajánlások (így különösen a Bizottság Ajánlása (2007. december 17.) az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról (2007/879/EC)², a továbbiakban: **2007/879/EC Ajánlás**) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint a korábbi piacelemzési eljárások során kikristályosodott jogalkalmazói gyakorlat szerint járt el.

A Tanács a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében a DH/8232-1/2010., illetve a DH/8232-2/2010. számú végzéseivel – *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény* (a továbbiakban: **Ket.**) 88. § (1) bekezdése szerinti hatósági ellenőrzés keretében – az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 52. § (2) bekezdése, valamint a fenti időpontban hatályon kívül helyezett 151. § (1) és (2) bekezdései

¹ 2011. augusztus 2-ig az eljárás az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 52-57. §-aiban megállapított szabályok szerint folyt, az egyes elektronikus hírközlési tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi CVII. törvény 2011. augusztus 3-án hatályba lépő 71. § (3) bekezdése alapján a törvény rendelkezéseit a folyamatban lévő – így jelen piacelemzési – eljárásban is alkalmazni kell. A Határozat szükség szerint utal a korábban hatályos rendelkezésekre.

² Commission Recommendation of 17 December 2007 No. 2007/879/EC

alapján 30 napos határidő kitűzésével 2010. március 30. napján adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a Hatóság által nyilvántartott valamennyi aktív, bérelt vonali szolgáltatást nyújtó szolgáltató (a továbbiakban „**Szolgáltatók**”) számára.

Az adatszolgáltatás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacokon a köztudomású tények alapján az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően vizsgálatra kerültek a „*Bérelt vonalak minimális készlete*” elnevezésű kiskereskedelmi piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl.: általános szerződési feltételekben, statisztikákban) hozzáférhető adatok, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információk, az IRG és az ERG/BEREC nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltak, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatai.

Ennek megfelelően a Tanács az adatszolgáltatás beérkezésének időpontját követő esetleges piaci változásokra tekintettel konkrétan megvizsgálta annak lehetőségét is, hogy vannak-e olyan korábban nem ismert piaci folyamatok, amelyek miatt indokolt lenne újabb adatszolgáltatást elrendelni az érintett szolgáltatókkal kapcsolatban. A Tanács úgy értékelte, hogy további adatszolgáltatásra van szükség a 2008. valamint 2009. évekre vonatkozóan a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében benyújtott adatok aktualizálása érdekében, valamint azon szolgáltatók vonatkozásában, akik a 2008-as, 2009-es adatokat hiányosan szolgáltatták, illetve azon szolgáltatók vonatkozásában, akik az adatszolgáltatás elrendelésekor még nem szolgáltattak a piacon. Ennek megfelelően a Tanács 2010 márciusában és májusában a tényállás megfelelő tisztázása érdekében a Ket. 51. § (3) bekezdése, az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 52. § (2) bekezdése és a fenti időpontban hatályon kívül helyezett 151. § (2) bekezdése szerint kiegészítő adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő.

Azon túl, hogy a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás eredményeképpen a Hatóság megvizsgálta a piac szerkezetét, illetve megállapította, hogy annak körében mely szolgáltatók minősülnek majd az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 27. § szerint az adott piacon ügyfélnek, a tárgyi ellenőrzési tevékenység azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a Hatóság a megismert, valamint a rendelkezésére álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezni, összefoglalni, valamint rendszerezni tudja. A Hatóság fent részletezett, a piacelemzési eljáráshoz szorosan kapcsolódó döntés-előkészítési célú tevékenységének köszönhetően a Hatóság már a piacelemzési eljárás megindításakor rendelkezett azokkal az információkkal, amelyek az eredményes piacelemzési eljárás lefolytatásának, valamint az azt lezáró hatósági döntés megalapozottságának garanciáját hordozzák magukban.

A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként a Tanács tisztázta a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapította, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a jelen piacon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak. Az Elnök a piacelemzési eljárás megindításáról 2010. december 8-án kelt, HF-25768-1/2010. számú végzésében értesítette az ügyfeleket.

Az érintett piacok megállapítására, az érintett piacokon fennálló verseny és annak hatékonysága elemzésére, az egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók

azonosítására, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek meghatározására irányuló eljárás egy több, egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az eljárás során a versenyjog vonatkozó szabályai, valamint a jogszabályokban és az európai uniós joganyagokban meghatározottak szerint, a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével jártam el.

A piacelemzési eljárás érdekében – azt megelőzően – lefolytatott piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárása keretében megszerezett és feldolgozott adatok és információk értékelése alapján, valamint az Eht. 65. § (1) bekezdésében (a 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos törvény szerint 57. § (1) bekezdésében) foglalt, a piacelemzés ismételt lefolytatására irányuló törvényi kötelezettségének eleget téve megindítottam a „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piac vonatkozásában a piacelemzési eljárást.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság (a Gazdasági Versenyhivatal; a továbbiakban „GVH”) az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szoroson együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Hatóság és a GVH az együttműködés részleteit szabályozó Együttműködési megállapodás vonatkozó 6. fejezetében foglaltaknak megfelelően a tárgyi eljárása során szoroson együttműködött, egyeztetett, ennek során a versenyhatóság szakmai álláspontját megismertem. Az együttműködés részletei a jelen határozat indokolásának „B” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Az Elnök az Eht. 40. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott egyeztetési kötelezettségének (nemzeti konzultáció) eleget téve 2011. szeptember 20-án a Hatóság internetes oldalán közzétette a határozat tervezetét.

Az érdekeltek számára a határozattervezetnek a Hatóság internetes oldalán történő közzétételétől számítva 20 nap állt rendelkezésre az észrevételeik megtételére.

A határozattervezetre az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontja keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának „C” fejezete tartalmazza.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 71. § (1) bekezdése alapján a tárgybani határozat tervezete részletes indokolással együtt 2011. november 10-én megküldésre került az Európai Bizottságnak, tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak és a BEREC-nek. A határozat-tervezetben foglaltak ugyanis hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv³ preambuluma (38) szakaszára, mely alapján a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, hogy az egységes piac akadályát képezhetik. Ezek közé

---

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK Irányelve az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról

olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

Jelen határozatot az Európai Bizottság, tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok és a BEREC által a tervezetre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével hoztam meg.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra irányadóak az Európai Bizottságnak a „piacelemzés eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról szóló, 2008. október 15-én kiadott ajánlásában [C(2008) 5925final] foglaltak. Ezen eljárás részletei e határozat Indokolásának „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Az eljárás első lépéseként azonosításra kerültek a szolgáltatási piacok, illetve azok földrajzi kiterjedése a „*Bérelt vonalak minimális készlete*” kiskereskedelmi piac vizsgálatából kiindulva.

A piacok meghatározását követő szakaszokban – az indokolásban foglaltak szerint – elvégzésre került az adott piacon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzése.

Az Elnök tárgybani eljárásban a döntése meghozatala érdekében elvégzett részletes elemzést az indokolás „A” fejezete tartalmazza az alábbiak szerint:

- I. Piacmeghatározás
- II. Kötelezettség megállapítása

A jelen határozat indokolása „A” fejezetének I. része szerinti lefolytatott vizsgálatok alapján a kötelezett szolgáltató tekintetében, az Eht. 2011. augusztus 2-áig hatályos⁴ a „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei a kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon” című XIII. fejezetében meghatározott és azok közül a DH-4033-3/2008. számú határozatában kirótt kötelezettség alkalmazását („*A bérelt vonali szolgáltatások minimális készletének biztosítása*”) jelen határozattal megszüntetem a rendelkező részben foglaltak szerint.

A jogorvoslati tájékoztatás az Eht. 45. § (1) és (3) bekezdésén, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdés da.) pontján, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 338. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

---

⁴ 2011. augusztus 3-át követően a fejezet címe az alábbiak szerint módosult: Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók egyéb kötelezettségei, Kiskereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozó kötelezettségek. A hivatkozott 110. § 2011. augusztus 3-át követően hatálytalan.

A. fejezet

I. PIACMEGHATÁROZÁS

I. 1. A piacmeghatározás menete

A piacmeghatározás első lépéseként a szolgáltatási piac azonosítása során megvizsgáltam a piac jogszabályi környezetét, majd a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve meghatároztam a piacazonosítás kiindulópontjául szolgáló szolgáltatás pontos tartalmát.

A Bizottság a 2003/311/EC számú ajánlásában a „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piacot az ex-ante szabályozás szempontjából úgy határozta meg, mint amely nagy valószínűséggel érintett piacnak minősül, amely azt jelenti, hogy a Bizottság szükségesnek tartja a piac vizsgálatát. A Bizottság a korábbi 2003/311/EC számú ajánlás felülvizsgálata alapján kiadott 2007/879/EC Ajánlás mellékletében a vizsgált piacot nem minősítette ex-ante piacsabályozási szempontból érintettnek. Az Ajánláshoz fűzött Explanatory Note 5. pontja kimondja, hogy azon piacok esetében, amelyeket a Bizottság a továbbiakban nem tart az ex-ante szabályozás szempontjából érintettnek, de amelyeken valamely nemzeti szabályozó hatóság korábbi piacelemzési eljárása során jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót azonosított, illetve rá kötelezettséget rótt ki, a nemzeti szabályozó hatóságnak a piacelemzési eljárás során részletesen vizsgálnia kell a piac ex-ante szabályozás szempontjából való érintettségét a hármas ex-ante kritériumrendszer részletes vizsgálatával. Mindezekre tekintettel megvizsgáltam a piac érintettségét, továbbá, hogy indokolt-e a szolgáltató JPE szolgáltatóként való azonosítása és a korábbi kötelezettség fenntartása.

Megvizsgáltam továbbá a piacon esetlegesen előforduló helyettesítési lehetőségeket, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határait hatást gyakorolhatnak.

Megvizsgáltam azt is, hogy a hazai piac jellemzői indokolják-e a DH-4033-3/2008. számú határozatban meghatározott bérelt vonali minimum készletének esetleges bővítését.

A piacmeghatározás során a vizsgálat tárgyát képezte az is, hogy a bérelt vonalak minimális készletén belül indokolt-e megkülönböztetni sávszélesség határok szerint különálló szolgáltatási piacokat, amelyek jellemzői alapvetően eltérnek a más sávszélességű bérelt vonali szolgáltatásokat magában foglaló szolgáltatási piacoktól. Megvizsgáltam a nemzetközi és belföldi bérelt vonalak egymással való helyettesíthetőségét, az analóg és digitális bérelt vonalak helyettesíthetőségét, valamint a bérelt vonali szolgáltatások és egyéb adatátviteli szolgáltatások helyettesítési lehetőségeit.

A vizsgált szolgáltatási piac azonosítása után került sor a piac földrajzi határainak meghatározására, amelynek során elsősorban a hálózatok által lefedett terület nagyságát és a versenyfeltételek homogenitását vizsgáltam.

A piac meghatározása után megvizsgáltam, hogy a „*Bérelt vonalak minimális készlete*” kiskereskedelmi piac érintett piacnak tekinthető-e a Magyarország területén, tehát teljesülnek-e

Magyarországon a Bizottság által a piacok szabályozási szempontból való érintettségének vizsgálatakor alkalmazott érintettségi kritériumok⁵.

I.2. Fogalom meghatározások

I.2.1. Jogszabályban foglalt fogalom meghatározások

A 2003/7. sz. "Bérelt vonalak minimális készlete" kiskereskedelmi piac vizsgálatához a kiindulási alapot az Eht. 188. § 23., 34., és 37. pontjaiban meghatározott fogalmak jelentették.^{6,7}

I.2.2. További fogalmak

Bérelt vonal: Azon elektronikus hírközlő eszközök összessége, amelyek a hálózati végpontok között transzparens átviteli kapacitást biztosítanak, de nem tartalmazzák a felhasználó által vezérelhető kapcsoló funkciókat.

I.3. Kiinduló szolgáltatás és releváns jellemzőinek vizsgálata

A szolgáltatási piac meghatározása során a kiinduló szolgáltatás azonosításánál a DH-4033-3/2008. számú határozatban érintett piacként meghatározott „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piacból indultam ki.

A kiinduló szolgáltatásnak ennek megfelelően a belföldi analóg, és 2 Mbit/s és ez alatti sáv szélességű digitális bérelt vonalak 1. és 2. táblázat szerinti készletét tekintetem (a továbbiakban: **Bérelt vonalak minimális készlete**):

Bérelt vonal típusa	Interfész jellemzők	Összeköttetés és minőségi jellemzők
Normál minőségű, kéthuzalos	MSZ EN 300 448:2002	MSZ EN 300 448:2002
Normál minőségű, négyhuzalos	MSZ EN 300 451:2002	MSZ EN 300 451:2002
Különleges minőségű, kéthuzalos	MSZ EN 300 449:2002	MSZ EN 300 449:2002
Különleges minőségű, négyhuzalos	MSZ EN 300 452:2002	MSZ EN 300 452:2002

1. táblázat: Analóg bérelt vonalak

⁵ Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlás (9)

⁶ Az Eht. 188. § 23., 34., 37., pontjainak az egyes elektronikus hírközlési tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi CVII. törvény által módosított, 2011. augusztus 3-ától hatályos szövege szerint.

⁷ A piacelemzési eljárás során a Hatóság a 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos Eht. 188. § 8., és 96. pontjaiban meghatározott definíciókat az ott foglalt tartalommal is figyelembe vette, melyeket az Eht. 2011. augusztus 3. napját követően hatályos szövege nem, vagy módosított tartalommal szabályoz.

Bérelt vonal típusa	Interfész jellemzők	Összeköttetés és minőségi jellemzők
64 kbit/s	MSZ EN 300 288:2002	MSZ EN 300 289:2002
N x 64 kbit/s*	MSZ EN 300 766:2002	MSZ EN 300 766:2002
2048 kbit/s - E1 strukturálatlan	MSZ EN 300 418:2002	MSZ EN 300 247:2002
2048 kbit/s - E1 strukturált	MSZ EN 300 418:2002	MSZ EN 300 419:2002

* ahol $1 \leq N \leq 32$

2. táblázat: Digitális bérelt vonalak

A vizsgálatnál technológia-semleges megközelítést alkalmaztam: a kiinduló szolgáltatáshoz tartozik bármely technológián (analóg, digitális, ethernet, stb.) nyújtott, 2 Mbit/s sávszélesség és az alatti szolgáltatás, amely a bérelt vonali szolgáltatás kritériumait teljesíti.

A kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatás olyan elektronikus hírközlési szolgáltatás, amelynek során az elektronikus hírközlési szolgáltató bérelt vonali kapcsolatot létesít két hálózati végpont között, és azt ellenérték fejében rendelkezésre bocsátja az előfizetőnek, ahol a bérelt vonal megfelel az I.2.2. pont, illetve az Eht. 2011. augusztus 2-áig hatályos 188. § 8. pontja szerinti meghatározásnak.

A bérelt vonali szolgáltatás során tehát a két hálózati végpont adott, az átvitel csak e két pont között lehetséges. A két hálózati végpont közötti átviteli úton az átvitt jelek a bérelt vonal alaptípusának megfelelően változatlan formában állnak rendelkezésre, tehát az átvitel folyamán az átvitt információ alapvető jellemzői nem változnak meg (transzparens átviteli út). Fontos jellemzője a bérelt vonali összeköttetésnek továbbá, hogy nem tartalmaz a felhasználó által vezérelhető kapcsoló funkciókat (ez nem zárja ki, hogy a két hálózati végpontot összekötő bérelt vonalban kapcsolóelem található), továbbá az igényelt sávszélesség bármely időpontban a felhasználó rendelkezésére áll, függetlenül attól, hogy milyen napszokról vagy milyen egyéb forgalmi helyzetről van szó.

A bérelt vonali szolgáltatás a következő alapvető jellemzőkkel írható le: sávszélesség, garantált szolgáltatásminőség, összeköttetés hossza, hálózati végpontok földrajzi elhelyezkedése.

I.4. A kiinduló kiskereskedelmi piac

A kiskereskedelmi piac meghatározása során az I.3. pontban meghatározott kiinduló szolgáltatásból indultam ki⁸. Ennek megfelelően a kiskereskedelmi piac magában foglal minden olyan belföldi analóg, és 2 Mbit/s és az alatti sávszélességű digitális szolgáltatást, amelynek során az elektronikus hírközlési szolgáltató a bérelt vonali szolgáltatását végfelhasználó részére nyújtja. A más elektronikus hírközlési szolgáltató számára nyújtott bérelt vonali szolgáltatás (függetlenül a további felhasználás módjától⁹) nem része a kiskereskedelmi piacnak.

⁸ Bérelt vonalak minimális készlete.

⁹ Saját hálózati felhasználás, illetve továbbértékesítés.

A kiinduló kiskereskedelmi piac azonosítása után megvizsgáltam a kiskereskedelmi szintű helyettesítési lehetőségeket mind keresleti, mind kínálati oldalról. Az esetleges helyettesítési lehetőségek ugyanis módosíthatják a vizsgált piac határait.

1.5. A keresleti helyettesítés vizsgálata

A keresleti helyettesítési vizsgálat során elsősorban a funkcionális azonosságokat, az adott szolgáltatás igénybevételi és kereskedelmi jellemzőit vettem figyelembe, továbbá vizsgáltam, hogy 5-10%-os tartós áremelés esetén az előfizetők váltanának-e a helyettesítő szolgáltatásra.

A kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások piacának azonosításakor, a keresleti helyettesítés vizsgálata során az alábbi helyettesítési lehetőségeket vizsgáltam:

- a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatás,
- az eltérő sávszélességű bérelt vonalak,
- VPN (Virtual Private Network), virtuális magánhálózat,
- ATM alapú átviteli szolgáltatás (Asynchronous Transfer Mode), aszinkron átviteli mód alapú átviteli szolgáltatás,
- Frame Relay (kerettovábbító) alapú átviteli szolgáltatás,
- Ethernet hálózaton keresztül nyújtott átvitel,
- SDSL-szolgáltatás.

A vizsgált adatátviteli szolgáltatások kiválasztása során az volt a szempont, hogy mely adatátviteli szolgáltatások azok, amelyek objektív jellemzőik alapján a leginkább képesek lehetnek helyettesíteni a bérelt vonali szolgáltatást, elsősorban a dedikált sávszélesség és a rendelkezésre állás tekintetében. Csak olyan potenciális helyettesítő szolgáltatásokat vizsgáltam, amelyek megfelelnek a bérelt vonali szolgáltatás definíciójának (így pl. nem vizsgáltam a modemes átvitel PSTN vonalon, X.25 hálózat stb. lehetőségeket).

1.5.1. A nemzetközi bérelt vonali szolgáltatások általi helyettesítés vizsgálata

A kiskereskedelmi keresleti helyettesítési vizsgálatok során elsőként a kiinduló szolgáltatásnak (bérelt vonalak minimális készlete) a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatás általi helyettesíthetőségét vizsgáltam.

A kiinduló szolgáltatás a bérelt vonalak minimális készlete, amely a belföldi analóg, és 2 Mbit/s és ez alatti sávszélességű digitális bérelt vonalakat foglalja magában. A kiinduló szolgáltatás tehát belföldi, ami azt jelenti, hogy a bérelt vonal mindkét végpontja (A és B végpontok) Magyarország területén található. Nemzetközi bérelt vonali szolgáltatások alatt a vizsgálat során azokat a bérelt vonali szolgáltatásokat értem, ahol a bérelt vonal egyik végpontja (A végpont) Magyarországon, a másik végpontja (B végpont) Magyarországon kívül található.

A keresleti helyettesítési vizsgálat során elsősorban a funkcionalitást, az adott szolgáltatás igénybevételi és kereskedelmi jellemzőit vettem figyelembe, továbbá vizsgáltam, hogy 5-10%-os tartós áremelés esetén az előfizetők váltanának-e a helyettesítő szolgáltatásra.

A funkcionalitásra, igénybevételi jellemzőkre vonatkozó vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatás nyújtásának feltételei gyökeresen eltérnek a belföldi bérelt vonal szolgáltatás feltételeitől, ugyanis:

- a végpontok közötti tipikus távolság jóval nagyobb, és
- a szolgáltatás ára részben ennek, részben a szolgáltatást igénylők körének magasabb fizetési hajlandósága miatt lényegesen magasabb,
- általában az igényelt sáv szélesség is nagyobb, a 2 Mbit/s-t meg nem haladó értékesítés volumene az ennél nagyobb sáv szélességű kapcsolatokéval összehasonlítva nem jelentős,
- a nemzetközi bérelt vonali összeköttetések esetén az igényelt relációk jelentős részén még most is viszonylag kevés szolgáltató képes versenyképes ajánlatot adni, különösen úgy, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatáshoz alapvetően saját hálózatát használja (részben ennek köszönhető a szolgáltatás magasabb ára is).

Továbbá megállapítottam, hogy a belföldi bérelt vonali szolgáltatás árának kismértékű (5-10%-os), de jelentős és tartós áremelése hatására az előfizető a két szolgáltatás eltérő jellege és a bérelt vonali kapcsolat nemzetközi bérelt vonali szakaszok felhasználásával való megvalósításának jelentősen magasabb költsége (így ára) miatt nem térne át a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatás igénybevételére (nyilvánvaló, hogy pl. egy Budapest-Székesfehérvár bérelt vonali összeköttetést nem helyettesít egy Budapest-Varsó összeköttetés).

A leírtak alapján a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatásokat nem azonosítottam a bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatás helyettesítőjeként.

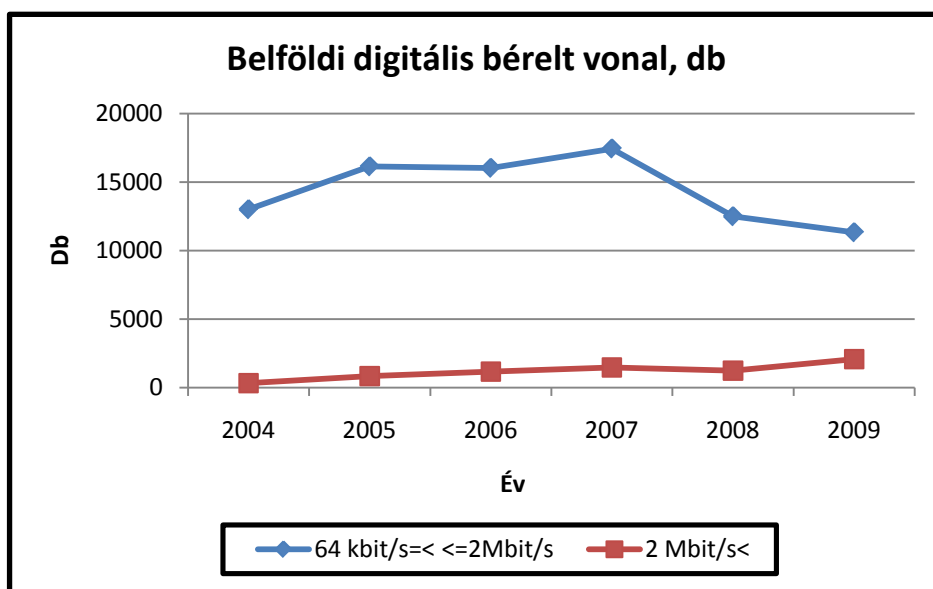
1.5.2. Eltérő sáv szélességű bérelt vonalak általi helyettesítés vizsgálata

A keresleti helyettesítési vizsgálat során a funkcionalitást, valamint a különböző sáv szélességű bérelt vonalak árát és a piaci folyamatokat vizsgáltam.

Kizárólag az alkalmazás (funkcionalitás) szempontjaira figyelemmel megállapítottam, hogy az alacsonyabb sáv szélességű bérelt vonalak többszörösei lehetséges helyettesítői a magasabb sáv szélességű bérelt vonalaknak, és a magasabb sáv szélességű bérelt vonalak képesek kielégíteni az alacsonyabb sáv szélességű igényeket. Funkcionális szempontból tehát a nagyobb sáv szélességű bérelt vonal az alacsonyabb sáv szélességű bérelt vonal helyettesítő szolgáltatásának tekinthető, legalább ugyanolyan szintű alkalmazás biztosítása mellett. Mindez annak ellenére igaz, hogy a 2 Mbit/s és az alatti sáv szélességű bérelt vonalakat jellemzően rézérpáras infrastruktúrán nyújtják, míg a 2 Mbit/s-nál nagyobb sáv szélességű bérelt vonalakat optikai hálózaton.

Az átlagos értékesítési árakat tekintve megállapítható, hogy a 2 Mbit/s sáv szélességet meghaladó szolgáltatások ára (főleg a két kategóriában alkalmazott, jellemzően eltérő technológia miatt) jóval magasabb, mint a 2 Mbit/s-ot meg nem haladó, leggyorsabb jelátvitelt lehetővé tevő szolgáltatások ára. Az árdinamikát vizsgálva is eltéréseket tapasztalhatunk a két szegmensben a vizsgált időszakban. Mindkét szegmensben árcsökkenés tapasztalható, de a csökkenés mértéke a 2 Mbit/s alatti szegmensben mérsékeltebb, míg a magasabb sáv szélességű szolgáltatások esetében jelentősebb az áresés.

A bevételek és a naturália (vonalszám) vizsgálata is a két szegmens elkülönült részpiac jellegére utal. A bevételeket vizsgálva megállapítható, hogy a vizsgált 3 éves időszakban a magasabb, 2 Mbit/s-nál nagyobb sebességű bérelt vonalokból származó piaci bevételek esetében – az árakhoz hasonlóan – nagyobb mértékű csökkenés volt tapasztalható, mint a 2 Mbit/s-nál alacsonyabb sebességű bérelt vonalak szegmensében (részletes adatok a 4. ábrán). A vonalszám tekintetében eltérő tendenciák tapasztalhatóak, míg a 2 Mbit/s feletti szegmensben az értékesített mennyiség folyamatosan nő, addig az alacsonyabb sáv szélesség kategóriákban az utóbbi években folyamatos csökkenés figyelhető meg (1. ábra).

1. ábra: A belföldi digitális bérelt vonalak számának alakulása (2004-2009, db)

A leírtakból az következik, hogy bár a magasabb sáv szélességű bérelt vonali szolgáltatások funkcionálisan képesek helyettesíteni a 2 Mbit/s sáv szélesség alatti bérelt vonali szolgáltatásokat, ez utóbbiak árának kismértékű (5-10%-os), de jelentős és tartós áremelése hatására az előfizetők – elsősorban a két szegmens áraiban meglévő jelentős különbségek miatt – nem térnének át a magasabb sáv szélességű bérelt vonali szolgáltatások igénybe vételére.

A leírtak alapján a 2 Mbit/s sáv szélesség feletti digitális bérelt vonali szolgáltatásokat nem azonosítottam a bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatás helyettesítőjeként.

I.5.3. A VPN általi helyettesítés vizsgálata

A több telephellyel rendelkező cégek, vállalatok egyik alternatív lehetősége telephelyeik kommunikációs összekapcsolására a virtuális magánhálózatok kialakítása. A virtuális magánhálózatok kialakítását olyan szolgáltatók kínálják, amelyeknek kiterjedt nyilvános hálózati kapacitásuk van, és ezen képesek a megfelelő technológia alkalmazásával az ügyfelek által igényelt hálózati szolgáltatásokat nyújtani. A megoldást azért nevezik virtuális magánhálózatnak, mert a közös hordozóhálózat ellenére is az összes ügyfél úgy érzékeli, mintha saját magánhálózata lenne, a többi kapcsolat és végpont számukra nem látható. A szolgáltatás

infrastrukturális alapját a szolgáltató üzemeltetésében lévő nyilvános hálózat, a saját telepítésű összeköttetések, vagy a nagykereskedelmi piac trónk-, illetve végződtetési szegmens részeit képező bérelt vonali összeköttetések alkotják. Mivel ezek a bérelt vonalak a kiépített komplex hálózatoknak csak elemei, a belőlük kialakított hálózat már nem tekinthető bérelt vonalnak.

A nyilvános hálózaton kialakított VPN szolgáltatással kapcsolatos funkcionális helyettesítési vizsgálatok során megállapítottam, hogy amennyiben a kialakított VPN hálózat kettőnél több végpontot tartalmaz, akkor a VPN hálózatban a forgalom irányításához a felhasználó által vezérelt kapcsolási vagy útvonal-választási funkciót is igénybe kell venni. Mivel a bérelt vonali definíció kizárólag azokat a vonalakat számítja a bérelt vonalak közé, amelyek nem tartalmazzak a felhasználó által vezérelt kapcsolási, illetve útvonal választó funkciót, ez a kettőnél több végpontot tartalmazó VPN szolgáltatást kizárja a lehetséges helyettesítő szolgáltatások köréből.

Amennyiben a VPN hálózatban van olyan részhálózat, mely összesen két végpontot tartalmaz, azaz pont-pont összeköttetést valósít meg, akkor ez a VPN összeköttetés annak ellenére sem tartalmaz felhasználó által vezérelt kapcsolási vagy útvonal-választási funkciót, ha az ehhez infrastruktúrát adó nyilvános hálózatban a kapcsolat tartalmaz kapcsolóelemeket. Ezért elvileg az így megvalósított VPN szolgáltatás képes lehet a bérelt vonali szolgáltatás helyettesítésére. Ezt a lehetőséget azonban az állandó sávszélességgel és a transzparenciával kapcsolatos problémák nehezítik.

A két végpontot tartalmazó, azaz pont-pont összeköttetést megvalósító VPN hálózatok esetében az alaphálózat kapcsolási módjától függően két eset lehetséges:

- Amennyiben az alaphálózat vonalkapcsolt hálózat, akkor a pont-pont VPN kapcsolatban ugyan az igényelt sávszélesség rendelkezésre fog állni, azonban nem garantálható, hogy a kapcsolat minden esetben fel tud épülni, ez a forgalmi viszonyok függvénye.
- Amennyiben az alaphálózat csomagkapcsolt, akkor viszont a hálózat típusától függ, milyen mértékben garantálható az állandóan elérhető sávszélesség, mert ez a forgalmi viszonyok függvénye, és a transzparencia sem mindig teljesül. Ebből a szempontból az Internet protokoll alapú VPN hálózatok bizonyulnak a legfejlettebbeknek. De még az IP VPN hálózatok is – a technológia sajátosságai következtében – csak adott valószínűséggel képesek garantálni az állandó sávszélességet, s ennek a valószínűségnek a növelése jelentős kapacitás-túlméretezéssel érhető csak el, ami az árarányokat jelentősen eltolja az IP VPN rovására. Ugyanakkor a transzparencia is csak korlátozott mértékben teljesül, az IP hálózatok protokollja, a TCP (Transmission Control Protocol) ugyanis ezt szigorú értelemben nem garantálja.

A jelentős funkcionális eltérések alapján a VPN szolgáltatásokat nem azonosítottam a bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatás helyettesítőjeként.

I.5.4. ATM átvitel vizsgálata

Az ATM (Asynchronous Transfer Mode – aszinkron átviteli mód) egy olyan átviteli technológia, melyet kimondottan arra a célra fejlesztettek ki, hogy a legkülönbözőbb elektronikus hírközlési alkalmazások átviteli igényeit ki tudja szolgálni, és emellett ezek forgalmát multiplexálni tudja. Az

ATM átviteli technológia egyaránt képes a lökészerű (burst) forgalom, illetve az egyenletes sáv szélességet igénylő, valós idejűséget megkövetelő forgalom kezelésére. Mivel az ATM is egy csomagkapcsolt technológia, ezért természetesen rendelkezik a csomagkapcsolt adatátvitel sajátosságaival, azonban ezt az adatfolyamokhoz rendelt attribútumok teljes hálózati átvitele alatti egységes kezelésével igyekeznek finomítani. Ennek megfelelően definiálható konstans bitsebességű, változó bitsebességű illetve maradékidős átviteli jellemzőjű bitfolyam az ATM rendszeren belül. Az ATM rendszerek a forgalom irányítására a konstans hosszúságú adatcsomagok fejlécében tárolt információkat használják, és ennek megfelelően a hálózat a multiplexált forgalmat ATM kapcsolók segítségével kapcsolják a címzett irányba.

A hálózati infrastruktúra tehát használ kapcsolóelemet, azonban az ATM hálózatban lehetőség van állandó virtuális áramkörök definiálására (Permanent Virtual Circuit; PVC). Ezek a PVC-k a beállított átviteli jellemzőknek megfelelően képesek adott sebességű adatforgalom teljesítésére a hálózat két adott pontja között. Ezzel a megoldással a hálózat két végpontja között, a felhasználó által vezérelt kapcsolóelemet nem tartalmazó és az ATM átviteli technológia, valamint a hordozó hálózat fizikai jellemzőinek a határain belül állandóan rendelkezésre álló sáv szélességet nyújtó adatkapcsolat definiálható.

A fentieknek megfelelően az ATM hálózaton nyújtott adatátviteli szolgáltatások műszaki szempontból, azaz funkcionálisan nagy valószínűséggel lehetnének keresleti helyettesítők a bérelt vonali szolgáltatásnak, azonban az ATM átvitel a nagy sáv szélességű kapcsolatok terén tud viszonylag költséghatékony lenni.

A bérelt vonali szolgáltatások minimum készlete azonban a 2 Mbit/s, illetve ez alatti sebességű összeköttetéseket tartalmazza. Ebben az átviteli sebességtartományban az ATM már csak nagy nehézségek árán – és ennek megfelelően a bérelt vonalhoz képest csak versenyképtelen áron – tudna a piacon megjelenni.

A fentiek alapján megállapítottam, hogy az ATM hálózatokban kialakított PVC összeköttetések ugyan funkcionálisan képesek helyettesíteni a bérelt vonalak minimális készletét, azonban a költséghatékonyágban és ebből következően az árban meglévő különbségek miatt a gyakorlatban csak a nagy sáv szélességű bérelt vonalak esetében beszélhetünk helyettesítésről, ennek megfelelően az ATM hálózatokban kialakított PVC összeköttetéseket nem azonosítottam a bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatás helyettesítőjeként.

1.5.5. Frame Relay átvitel vizsgálata

A Frame Relay (kerettovábbítás) szintén egy csomagkapcsolt technológia, mely azonban nem a csomagképzés szintjén, hanem a keretképzés szintjén továbbítja az adatokat a hordozó hálózaton. A Frame Relay alapú hálózatok kapcsolóeszközként útvonalválasztókat, hidakat és kerettovábbító kapcsolókat használnak a keretek irányításában. A Frame Relay átvitel alapvető jellemzője, hogy az egyes hálózati végpontok kis mennyiségű adatot juttatnak át egymáshoz és sok végponttal kommunikálnak egy időben. Éppen ezért a Frame Relay átviteli rendszerekben nem használnak áramlásvezérlést (flow control). Ennek következtében a Frame Relay átvitel nem tudja biztosítani a

garantált sávszélességet két végpont kapcsolatában, és az állandó rendelkezésre állás is csak erős túlméretezéssel érhető el.

A leírtak alapján a Frame Relay átviteli szolgáltatást nem azonosítottam a bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatás helyettesítőjeként.

I.5.6. Ethernet hálózaton keresztül nyújtott átvitel vizsgálata

Az Ethernet alapú átvitel eredetileg számítógépes LAN (Local Access Network) hálózatok céljaira lett kidolgozva, természetesen az Ethernet hálózat eltérő jellemzőkkel rendelkezik, mint egy általános célú átviteli hálózat. Az alkalmazott protokoll jellegét tekintve nem pont-pont hanem pont-multipont kommunikációra dolgozták ki, és elsődlegesen arra optimalizálták, hogy a hálózatra felfűzött végberendezések között hatékonyan tudja biztosítani a hálózati hozzáférést.

Ez a technológia a bitfolyam hozzáférés során használt bérelt vonalak helyettesítésére is szolgál. Megvizsgáltam, hogy mennyiben lehet általános értelemben helyettesítője az Ethernet hálózaton keresztül nyújtott átviteli szolgáltatás a bérelt vonali szolgáltatásoknak.

Mivel az Ethernet hálózaton minden végberendezés ugyanazon a meghatározott sávszélességen osztozik, s az összes elküldött adatot az összes – egy szegmensbe szervezett – végberendezés megkapja, ezért teljesen eltérő alapelvű protokoll működik egy Ethernet hálózaton, mint egy pont-pont közötti átvitelt biztosító adatátviteli hálózaton.

A hálózati együttműködésben is megjelent egy, korábban ugyancsak a LAN hálózatok számára kifejlesztett technológia, a Gigabit Ethernet (GE).

A fentiek a Gigabit technológiára is igazak, azzal az eltéréssel, hogy a teljes sávszélesség ebben az esetben igen nagy, akár a 100 Gbit/s-os sebességet is eléri.

A fentiekből következnek azok az eltérések, melyek miatt egy GE hálózat jelentős funkcionális eltérésekkel rendelkezik egy bérelt vonalhoz képest. Egyrészt a GE hálózat erősítés nélküli hatótávolsága az alkalmazott hálózati technológiától függően kicsi, kb. 10-30 km-es, ezen a távolságon túl már regenerátorok szükségesek a kiépítéshez. A GE hálózatokon alkalmazott protokoll – a fentebb leírtak fényében – elsősorban pont-multipont alkalmazásokra készült, a pont-pont összeköttetésekben csak speciális alkalmazások esetén – pl. folyamatos bitfolyam nagy sebességű átvitele – alkalmazható optimálisan. A hálózat igen nagy sebességű adatfolyam átvitelére képes, ezen belül azonban a nyalábolás nehezen megoldható, hiszen a rendszer nem multiplexálásra, hanem a felfűzött végberendezések elvére épül. A nagy sebesség viszont a bérelt vonali szolgáltatások minimális készlete szempontjából csak hatékony multiplexálással lenne használható bérelt vonali alkalmazásokra.

A fentiek alapján megállapítottam, hogy az Ethernet, illetve Gigabit Ethernet alapon nyújtott átviteli szolgáltatás csak speciális esetben (például: bitfolyam hozzáférésnél, folyamatos bitfolyamok nagysebességű átvitelénél) lehet helyettesítője a bérelt vonali szolgáltatásnak, általános értelemben a helyettesítés nem lehetséges.

I.5.7. Az SDSL vizsgálata

Megvizsgáltam az SDSL – szimmetrikus digitális előfizetői – vonalakat, mint a bérelt vonalak esetleges helyettesítőit.

A SDSL technológia szimmetrikus szélessávú átviteli lehetőséget nyújt a felhasználónak, azonos feltöltési és letöltési sebességek mellett, garantált sávszélességgel és rendelkezésre állással, az ezen szolgáltatás nyújtására felkészített központoktól számított 1-3 kilométeres távolságon belül.

Alkalmazása során általában egy előfizető két telephelye között létesít kapcsolatot, és az előfizető nagymennyiségű adatot tud mindkét irányban továbbítani rajta. Az összeköttetés nem közvetlen, mert egy szolgáltató szerverén végződik, mindkét előfizetői irányból. Az adatok cseréje ezen szerver közbeiktatásával történik. Így a bérelt vonali definíció két kitétele sem teljesül: egyrészt az összeköttetésnek csak egy-egy pontja található az előfizető hozzáférési pontjában, a másik egy közös szerveren, másrészt pedig az összeköttetés ilyen módon nem tekinthető transzparensnek.

A leírtak alapján az SDSL – szimmetrikus digitális előfizetői – szolgáltatást nem azonosítottam a bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatás helyettesítőjeként.

I.5.8. Keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok eredménye

A keresleti oldali helyettesítésre vonatkozóan elvégzett vizsgálatok alapján megállapítom, hogy az azonosított kiskereskedelmi piacot a belföldi analóg, és 2 Mbit/s és ez alatti sávszélességű digitális bérelt vonalak (bérelt vonalak minimális készlete) képezik.

I.6. A kínálati helyettesítés vizsgálata

A kínálati helyettesítés elemzése annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de jelentős és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások belátható időn belül¹⁰ belépnek a piacra. Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az a keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja.

A kínálati helyettesítési lehetőségek azonosítása során megvizsgáltam azokat a piaci szereplőket, melyeknek meglévő hálózata alapvetően alkalmas a kiskereskedelmi piacon azonosított szolgáltatás nyújtására. A vizsgálatok eredményeként a következő potenciális helyettesítési lehetőséget azonosítottam:

- nemzetközi bérelt vonali szolgáltatók,
- magasabb sávszélességű szegmensben jelen lévő bérelt vonali szolgáltatók belépése az alacsony sávszélességű (2 Mbit/s és az alatti) szegmensbe.

---

¹⁰ A belátható idő meghatározása az adott piac jellemzőitől függ, a vizsgálat során 1-2 éves időtáv volt a feltételezés.

I.6.1. A nemzetközi bérelt vonali és a belföldi bérelt vonali szolgáltatások kínálati helyettesítési lehetőségei

A belföldi bérelt vonali piacból kiindulva azt vizsgáltam, hogy egy nemzetközi bérelt vonali szolgáltató hogyan reagálna a belföldi bérelt vonali árak 5-10%-os tartós áremelésére (hipotetikus monopolista teszt).

A vizsgálat alapján megállapítottam, hogy nem várható, hogy a nemzetközi bérelt vonali szolgáltató termelését kellően rövid idő alatt (1 év) költséghatékonyan képes átállítani annak érdekében, hogy a belföldi bérelt vonali piacon olyan mértékű kínálattal jelenjen meg, amely képes ellensúlyozni a belföldi bérelt vonali piac említett kismértékű, de tartós áremelkedését. Az átálláshoz a szolgáltatónak a nemzetközi bérelt vonali piacon használt hálózatoktól eltérő hálózati eszközöket kellene beszereznie, mivel új hálózatrészeket kellene létesítenie, vagy a meglévő hálózatát kellene kiegészítenie a belföldi bérelt vonali csatlakozások kialakításához. Továbbá, egy nemzetközi bérelt vonali szolgáltató számára jelentős marketing és értékesítési költséggel járna, hogy kialakítsa fogyasztói bázisát, ügyfélszolgálati rendszerét a belföldi piacon. Figyelembe vettem ezen kívül, hogy a nemzetközi bérelt vonalakat gyakran szélesebb regionális vagy globális bérelt vonali szerződés részeként nyújtják. Ezzel szemben a belföldi bérelt vonali szolgáltatást Magyarországon egységes szerződéses feltételek és kikötések mellett kínálják. A belföldi működési modellre való átállás tehát jelentős adminisztratív költséggel jár.

A leírtak alapján a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatók belépését az azonosított kiskereskedelmi piacra nem azonosítottam kínálati helyettesítési lehetőségként.

I.6.2. Magasabb sáv szélességű szegmensben jelen lévő bérelt vonali szolgáltatók belépése

A 2 Mbit/s sáv szélesség feletti bérelt vonalakat túlnyomó részben optikai vagy mikrohullámú hálózatokon nyújtják. A 2 Mbit/s, illetve az alatti sáv szélességű szegmensben jelen nem lévő szolgáltatók alapvetően kétféleképpen tudnak belépni a piacra: saját infrastruktúra felhasználásával, vagy a piacon jelen lévő szolgáltatóktól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatással. Saját infrastruktúra kiépítése rézérpáron alapuló technológiával ma már nem tekinthető ésszerű alternatívának, optikai alapú hálózat kiépítése pedig kizárólag alacsony sáv szélességű bérelt vonali szolgáltatások nyújtására gazdaságtalan. A piacra lépés másik lehetősége a megfelelő nagykereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások igénybevétele és kiskereskedelmi továbbértékesítése. Más – versenytárs – szolgáltatóktól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatások esetén – még abban az esetben is, ha a nagykereskedelmi árak költségalapúak – további addicionális nagykereskedelmi költségek merülnek fel, amelyekre egy 5-10%-os kiskereskedelmi piaci áremelkedés valószínűsíthetően nem teremt fedezetet.

A leírtak alapján a magasabb sáv szélességű szegmensben jelen lévő bérelt vonali szolgáltatók belépését az azonosított kiskereskedelmi piacra nem azonosítottam kínálati helyettesítési lehetőségként.

I.6.3. Kínálati helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok eredménye

A kínálati oldali helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során nem tártam fel helyettesítési lehetőségeket, ennek megfelelően az azonosított kiskereskedelmi piacot nem bővítettem a keresleti helyettesítési vizsgálatok során meghatározott tartalomhoz képest.

I.7. Bérelt vonalak minimális készlete kiskereskedelmi szolgáltatási piac tartalma

A korábbiakban ismertetett részletes keresleti és kínálati helyettesítési vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a „Bérelt vonalak minimális készlete” kiskereskedelmi piac tartalmát a kiinduló szolgáltatásként meghatározott beföldi analóg bérelt vonalak, és a 2 Mbit/s és ez alatti sávszélességű digitális bérelt vonalak 3. és 4. táblázat szerinti minimális készlete jelenti.

Bérelt vonal típusa	Interfész jellemzők	Összeköttetés és minőségi jellemzők
Normál minőségű, kéthuzalos	MSZ EN 300 448:2002	MSZ EN 300 448:2002
Normál minőségű, négyhuzalos	MSZ EN 300 451:2002	MSZ EN 300 451:2002
Különleges minőségű, kéthuzalos	MSZ EN 300 449:2002	MSZ EN 300 449:2002
Különleges minőségű, négyhuzalos	MSZ EN 300 452:2002	MSZ EN 300 452:2002

3. táblázat: Analóg bérelt vonalak

Bérelt vonal típusa	Interfész jellemzők	Összeköttetés és minőségi jellemzők
64 kbit/s	MSZ EN 300 288:2002	MSZ EN 300 289:2002
N x 64 kbit/s*	MSZ EN 300 766:2002	MSZ EN 300 766:2002
2048 kbit/s - E1 strukturálatlan	MSZ EN 300 418:2002	MSZ EN 300 247:2002
2048 kbit/s - E1 strukturált	MSZ EN 300 418:2002	MSZ EN 300 419:2002

* ahol $1 \leq N \leq 32$

4. táblázat: Digitális bérelt vonalak

I.8. A piac földrajzi kiterjedése

A földrajzi kiterjedés vizsgálatának a célja általában annak megállapítása, hogy az érintett piac esetében mely földrajzi területi határokon belül lehet a versenyfeltételeket homogénnek tekinteni, figyelembe véve a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjait is. Az adott földrajzi területen a verseny feltételei hasonlóak vagy kellően homogének, így az érintett földrajzi piac

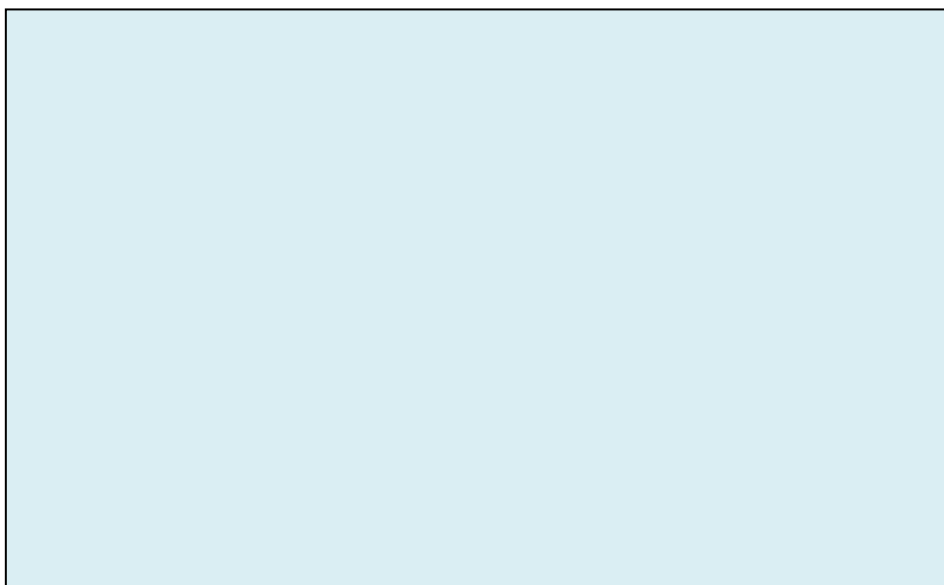
megkülönböztethető olyan szomszédos területektől, ahol az uralkodó versenyfeltételek számottevően különbözőek.

Az elemzés során a lehető legtágabb piacból indultam ki (azaz abból a legegyszerűbb alapesetből, hogy a piac országos), és megvizsgáltam azokat a tényezőket, amelyek azt támaszthatják alá, hogy ennél szűkebb, valamely hálózattal való lefedettség alapján meghatározott piac azonosítása indokolt. Lehetséges szűkebb földrajzi egységként a számozási körzeteket, illetve a volt koncessziós területeket vizsgáltam.

A homogén versenyfeltételeket strukturális és magatartási tényezők vizsgálatán keresztül értékeltem.

A strukturális tényezők között alapvetően a piaci struktúrával kapcsolatos olyan jellemzőket vizsgáltam, mint a szolgáltatók száma (piacon aktív szolgáltatók száma), illetve a piaci részesedések alakulása (piaci részesedések nagysága, kiemelt részesedések vizsgálata).

A piacon aktív szolgáltatók számát vizsgálva elmondható, hogy bár az aktív szolgáltatók számában számozási körzetenként, illetve volt koncessziós területenként előfordulhatnak eltérések (ahogyan az a 2. ábrán is látható), a meghatározó piaci szereplők országosan kínálják a kiskereskedelmi piacon a 2 Mbit/s és ez alatti sávszélességű bérelt vonali szolgáltatásukat.

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

2. ábra: A volt koncessziós szolgáltatók és egyéb piaci szereplők végpontszám alapú piaci részesedésének aránya a volt koncessziós területeken (2009, %)

A magatartási tényezők a szolgáltatáskínálat és az árazás területi jellemzőinek vizsgálatát jelentette. Ennek során olyan kérdésekre kerestem a választ, hogy mely területeken van egységes szolgáltatás-kínálat, azonos (és más területektől különböző) árak, mely területeken hirdetnek egységesen, alkalmaznak egységes marketing akciókat a szolgáltatók.

A magatartási tényezők vizsgálata során megállapítottam, hogy a meghatározó és az előfizetők döntő többségét kiszolgáló szolgáltatók egységes szolgáltatáskínálattal rendelkeznek az ország teljes területén, árazási politikájuk kialakítása során nem tesznek különbséget az ország különböző területei – így a számozási körzetek, illetve volt koncessziós területek alapján sem – között. A szolgáltatás jellege sem teszi ezt igazából lehetővé, mivel a kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások tipikusan nagyvállalati végfelhasználói a szolgáltatás „beszerzése” esetén általában nem egy konkrét bérelt vonali szakasz beszerzésére kérnek szolgáltatási ajánlatot, hanem egyszerre számos bérelt vonali szakaszra, amely általában nem kötődik egyik, vagy másik volt koncessziós területhez, átnyúlik a körzethatárokon, miközben nagy sáv szélességű vonalszakaszokat is igénybe vehet, így az országon belül gyakorlatilag bárhol lehetnek. Ezt alátámasztják a bérelt vonali szolgáltatásokra vonatkozó adatok is, amelyekből kiderül, hogy a kiskereskedelmi bérelt vonalak végpontjai az esetek döntő részében nem ugyanazon számozási körzetben van.

A strukturális és magatartási vizsgálatok eredményének összegzése alapján megállapítottam, hogy a bérelt vonalak minimális készlete kiskereskedelmi piac esetében a földrajzi piac a Magyarország területe.

I.9. A piacmeghatározás eredményeként azonosított piac

A szolgáltatási és földrajzi piac vizsgálata után a következő piacot határoztam meg:

- **Bérelt vonalak minimális készlete a Magyarország területén.**

I.10. A piac érintettségének vizsgálata

A Bizottság a 2003/311/EC számú ajánlásában a „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piacot az ex-ante szabályozás szempontjából úgy határozta meg, mint amely nagy valószínűséggel érintett piacnak minősül, amely azt jelenti, hogy a Bizottság szükségesnek tartja a piac vizsgálatát. A Bizottság a korábbi 2003/311/EC számú ajánlás felülvizsgálata alapján kiadott 2007/879/EC számú ajánlás mellékletében a vizsgált piacot nem minősítette ex-ante piacsabályozási szempontból érintettnek. Az Ajánláshoz fűzött Explanatory Note 5. pontja kimondja, hogy azon piacok esetében, amelyeket a Bizottság a továbbiakban nem tart az ex-ante szabályozás szempontjából érintettnek, de amelyeken valamely nemzeti szabályozó hatóság korábbi piacelemzési eljárása során jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót azonosított, illetve rá kötelezettséget rótt ki, a nemzeti szabályozó hatóságnak a piacelemzési eljárás során részletesen vizsgálnia kell a piac ex-ante szabályozás szempontjából való érintettségét a hármas ex-ante kritériumrendszer részletes vizsgálatával.

A piacok ex-ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapítja meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon;
2. Hatékony versenyhez való közeledés;
3. A versenyjog (ex-post) alkalmazásának elégtelensége.

A továbbiakban a bérelt vonalak minimális készlete kiskereskedelmi piac érintettségét vizsgálom a fenti kritériumok alapján.

I.10.1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok

A belépési korlátoknak alapvetően két fajtája van, strukturális és jogi-adminisztratív korlátok. Strukturális korlátok abban az esetben léteznek, ha a fennálló keresleti szint és az alkalmazott technológia jellemzői, valamint a kapcsolódó költségviszonyok alapján a piacra lépés szempontjából egyenlőtlen feltételekkel szembesül a korábban piacra lépő (és ott jelentős pozíciókat szerző vállalat) és egy később piacra lépő cég. Jogi és adminisztratív korlátok akkor érvényesülnek, amikor a belépőre vagy belépni szándékozóra nézve hátrányos feltétel forrása nem gazdasági jellegű, hanem a piacon érvényesülő jogszabályi, adminisztratív vagy egyéb állami szabályozás következménye.

A „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piacon a piacra lépési korlátok közül alapvetően a strukturális korlátok befolyásolják hátrányosan a később piacra lépő cégek piaci lehetőségeit.

A *strukturális korlátok* megítélése során az elsüllyedt költségeket és a nehezen duplikálható infrastruktúra feletti ellenőrzést vizsgáltam.

Az új bérelt vonali hozzáférésre alkalmas infrastruktúra kiépítése magas elsüllyedt költségekkel jár, amelynek megtérülése általánosságban nem biztos, mivel alapvetően egy, a meglévő melletti párhuzamos, alapvetően ugyanarra a szolgáltatásokra alkalmas hálózat kiépítését jelenti. Mindezek miatt a meglévő, azonos technológiájú infrastruktúrát gazdaságilag kockázatos vállalkozás duplikálni. Az eddigi piaci fejlődés azt mutatta, hogy a 2 Mbit/s-nál nem nagyobb sáv szélességű bérelt vonali szolgáltatások nyújtására alapvetően használt réz érpáras infrastruktúra nem épült ki párhuzamosan, és erre a jövőben sem látszik komoly esély.

Ugyanakkor a piacra lépésnek van egy másik módja is, mivel a kiskereskedelmi szolgáltatás összeállítható nagykereskedelmi szolgáltatásként igénybe vett végződtetési és trónk szegmensekből. Az így nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatások nem járnak jelentős elsüllyedt költséggel, ilyen módon a piacra lépők befektetésének megtérülése sokkal biztosabb és kisebb kockázattal jár. Az ilyen típusú piacra lépés létezését, súlyát támasztja alá a magyar piacon az a tény, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások harmadát végződtetési szegmensek igénybevételével nyújtották. A szabályozás is hozzájárult ahhoz, hogy a piacra lépés viszonylag alacsony költséggel megvalósítható legyen, hiszen a bérelt vonali végződtetési szegmens piacon hozzáférési kötelezettséget és megfelelő díjszabályozást rótt ki a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, így a nagykereskedelmi díjak követték a kiskereskedelmi díjakat, ami kiszámíthatóságot teremtett, csökkentette az elsüllyedt költségek szerepét és így a belépési korlátokat a kiskereskedelmi piacon.

A (részben szabályozott) nagykereskedelmi termékek igénybevételével történő piacra lépés képes ellensúlyozni az új belépő méret- és választékgazdaságosságból származó esetleges hátrányát is.

Összességében úgy értékelem, hogy bár a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés előny forrása a piacon, de önmagában az infrastruktúra feletti ellenőrzés nem zárja ki a

piacralépést. A piacralépés lehetséges kisebb kockázattal járó módon is, nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével.

A jogi és adminisztratív belépési korlátok a bérelt vonali infrastruktúra kiépítése esetén ma már nem jelentősek, az elektronikus hírközlést szabályozó jogszabályok semmilyen korlátozást nem tartalmaznak.

A leírtak alapján megállapítottam, hogy a vizsgált piacon nem érvényesülnek magas és nem átmeneti belépési korlátok, így a piac szabályozási szempontból való érintettségének megállapításához szükséges első feltétel nem teljesül.

I.10.2. A piac fejlődési tendenciája a hatékony verseny felé

Annak ellenére, hogy az ex-ante vizsgálati kritériumok közül az első szempont nem teljesült, tehát a piacra nem jellemző a magas és nem átmeneti belépési korlátok érvényesülése, szükségesnek tartottam a piacon érvényesülő verseny dinamikus szemléletű vizsgálatát.

A hatékony versenyhez való közeledés esete akkor áll fenn, ha az adott piacon a külső szabályozói beavatkozás megszüntetése esetén a piac az önszabályozó mechanizmusai révén a külső szabályozási beavatkozás célját a vizsgált időtávon belül elérné. Ennek megfelelően a hatékony versenyhez való közeledés vizsgálata során annak az áttekintése szükséges, hogy léteznek-e olyan piaci mechanizmusok, amelyek a verseny erősödésére utalnak.

A vizsgálatok során ennek megfelelően áttekintettem, hogy léteznek-e olyan piaci folyamatok, amelyek a verseny erősödésére utalnának. A vizsgálatok során a piac dinamikáját, a piaci részesedéseket, valamint az ártrendeket és az árazási magatartást vizsgáltam.

I.10.2.1. A piac dinamikája

„Bérelt vonalak minimális készlete” piac mérete jelentősen csökkent az elmúlt években. A kereslet – a korábbiakban ismertetett módon – a nagyobb sáv szélességű vonalak piacára tevődik át. Az elmúlt években (2007-ről 2009-re) a szolgáltatási piachoz tartozó vonalak száma 34%-kal, ezen belül az analóg vonalaké 17%-kal, a digitális vonalaké 35%-kal csökkent (5. táblázat).

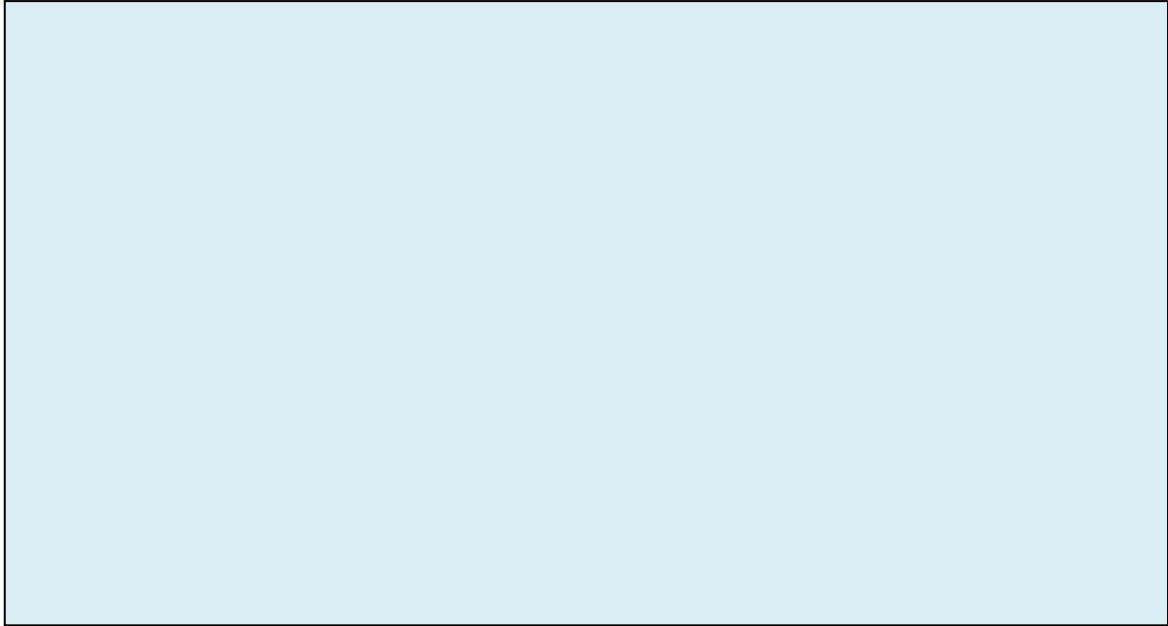
	2007	2008	2009
Analóg vonalak száma	1501	1180	1257
Digitális vonalak száma ($\leq$ 2Mbit/s)	17438	12 494	11 324
Összesen	18 939	13 674	12 581

5. táblázat: „Bérelt vonalak minimális készlete” szolgáltatási piac összes vonalszáma (2007-2009, db)

I.10.2.2. Piaci részesedések

Végpontszám szerint

A „Bérelt vonalak minimális készlete” szolgáltatások piacán a végpontszámokat vizsgálva elmondható, hogy egyik szolgáltató sem rendelkezett 40% feletti piaci részesedéssel 2009 végén (3. ábra).

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

3. ábra: Végpontszám szerinti piaci részesedés (2009, %)

A 6. táblázatban megadott végpontszám-adatok szerint a vizsgált időszakban korábban domináns szolgáltató naturália alapú piaci részesedése ingadozó, mindemellett az alternatív szolgáltatók piaci ereje folyamatos növekedést mutatott. A szolgáltatók közötti piaci részesedések eltéréseinek tendenciája összességében a kiegyenlítődés irányába mutat.

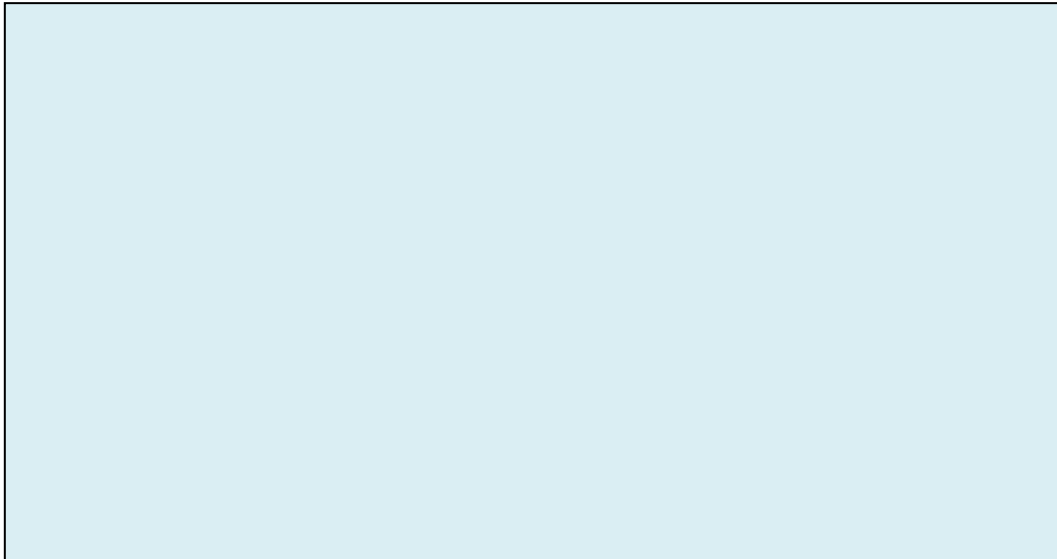
	2007	2008	2009
Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.			
Magyar Telekom Távközlési Nyrt.			
Antenna Hungária Zrt.			
GTS Hungary Távközlési Kft.			
Nokia Siemens Networks Trafficom Kft.			
Invitel Technocom Távközlési Kft.			
MKB Üzemeltetési Kft.			
UPC Magyarország Kft.			
Amtel Hang és Internet Kommunikáció Magyarország Kft.			
Winettou Távközlési Szolgáltató Kft.			
Business Telecom Távközlési Kft.			
PanTel Távközlési Kft.			
EUROWEB Internet Szolgáltató Zrt.			
Pannon GSM Távközlési Zrt.			
Hungarotel Távközlési Zrt.			
MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.			
Teljes piac			

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

6. táblázat: A piaci szereplők végpontoszámainak alakulása a bérelt vonalak minimális készlete piacon (2007-2009, db)

Bevételek szerint

A vizsgált 2007-2009-es időszakban a bevételek is csökkenő tendenciát mutatnak (4. ábra). Az adott időszakban a csökkenés alakulását áttekintve a 7. táblázat adataiból megállapítható, hogy 2007 és 2008 között a piaci összbevételek csökkenése 15% körüli (hasonlóan a végpontok számának csökkenési üteméhez). 2008-ról 2009-re a bevételek és végpontoszámok csökkenésének üteme mérséklődött (végpontoszámok 10%, bevételek 5% körüli csökkenést mutatnak).

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

4. ábra: A szolgáltatók kiskereskedelmi bérelt vonalakból származó bevételei (2007-2009, millió Ft)

	2007	2008	2009
Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.			
Magyar Telekom Távközlési Nyrt.			
Antenna Hungária Zrt.			
GTS Hungary Távközlési Kft.			
Nokia Siemens NetworksTrafficom Kft.			
Invitel Technocom Távközlési Kft.			
MKB Üzemeltetési Kft.			
UPC Magyarország Kft.			
Amtel Hang és Internet Kommunikáció Magyarország Kft.			
Winettou Távközlési Szolgáltató Kft.			
Business Telecom Távközlési Kft.			
PanTel Távközlési Kft.			
Antenna Távközlési Szolgáltató Zrt.			
EUROWEB Internet Szolgáltató Zrt.			
Pannon GSM Távközlési Zrt.			
Hungarotel Távközlési Zrt.			
MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.			
ACRONYM Számítógéphálózatokat Telepítő Kft.			
Teljes piac			

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

XX

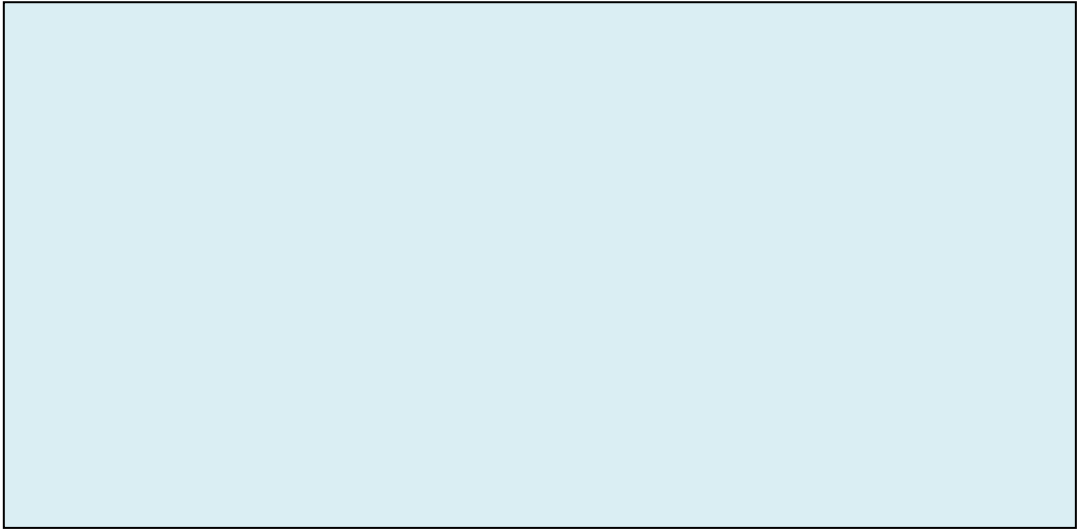
A vizsgált időszak első két évében a Magyar Telekom rendelkezett a legnagyobb árbevétellel, piaci részesedése XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX üzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXüzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXüzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Ugyanakkor a vizsgált időszak adatait alapul véve az Invitel bevétel alapú piaci részesedése XXXXXXXXX üzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX.

A kiegyenlítődésre utal a HHI-index alakulása is, míg 2006-ban az index értéke 0,309 volt, addig 2007-re ez az érték 0,279, majd az index 2009-re tovább csökkent, 0,275-re.

A végpontszám- és bevételi részesedések együttes vizsgálata alapján elmondható, hogy a szolgáltatók közötti piaci részesedések eltéréseinek tendenciája összességében a kiegyenlítődés irányába halad.

I.10.2.3. Ártrendek és árazási magatartás

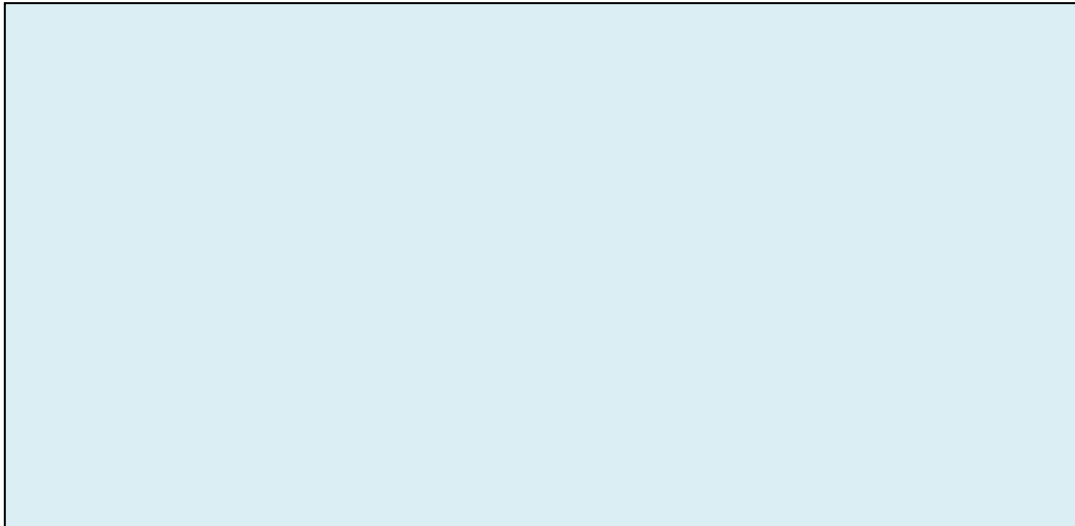
A „Bérelt vonalak minimális készlete” piacon a bérelt vonalak átlagos értékesítési árai tekintetében az adott piacon a 2007 és 2009 közötti időszakban minden sáv szélesség esetén XXXXXXXXXXXXXXX
XXüzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXüzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXX (6. ábra).

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

6. ábra: Átlagos havi díjak alakulása az analóg, és 2 Mbit/s és az alatti digitális bérelt vonali kiskereskedelmi piacon (2007-2009, ezer Forint)

Bevétel alapján számítva a három legnagyobb szolgáltató díjairól elmondható, hogy az egyes kategóriákban az analóg és 64 kbit/s sáv szélességű bérelt vonalak értékesítési átlagárai XXXXXXXXX
XXüzleti titkot tartalmaz XXXXXXXXXXXXXXX (7. ábra).

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

7. ábra: Bevétel alapján a három legnagyobb szolgáltató átlagos havi díjainak alakulása az analóg, és 2 Mbit/s és az alatti digitális bérelt vonali kiskereskedelmi piacon (2007-2009, ezer Forint)

A piaci, illetve szolgáltatói szinten tapasztalt folyamatos és számottevő árcsökkenés a bérelt vonalak minimális készlete piacon jelentős és erősödő verseny jelenlétére utal.

Megvizsgálva a bérelt vonali kiskereskedelmi piacot megállapítottam, hogy a vizsgált piac tekintetében az Európai Bizottság által használt ex-ante szabályozást megalapozó három kritérium közül sem a „magas, nem átmeneti belépési korlátok” kritérium, sem a „piac fejlődési tendenciája a hatékony verseny felé” kritérium nem teljesül, ezért a „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piac ex-ante szabályozási szempontból nem tekinthető érintettnek.

II. KÖTELEZETTSÉG MEGÁLLAPÍTÁSA

Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja előírja, hogy az Elnöknek az érintett piacokon azonosított, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget állapít meg, vagy a korábban jogszabályban, vagy a Hatóság határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntartja vagy módosítja.

Tekintettel arra, hogy a Bérelt vonalak minimális készlete elnevezésű kiskereskedelmi piacon az elvégzett érintettség vizsgálat alapján nem azonosítottam a piacot érintettnek és nem azonosítottam jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, az eddig hatályban lévő

a bérelt vonali szolgáltatások minimális készletének biztosítása

kötelezettség alkalmazását az Eht. 63. § (4) bekezdése alapján megszüntetem. Ennek megfelelően tehát a bérelt vonali szolgáltatások minimális készletének biztosítása kötelezettség a határozat közzétételét követő naptól nem terheli a Magyar Telekomot.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A Gazdasági Versenyhivatal észrevételei a HF/1586-5/2011. számú piaci határozattervezethez.

A GVH a határozattervezettel egyetért, ahhoz részletes észrevételt nem kívánt tenni. A GVH észrevétele rögzíti, hogy a GVH Versenytanácsa a határozattervezetben meghatározottakhoz képest eltérő piacokat határozhat meg, a vállalkozások piaci helyzetét és gazdasági erőfölényét másképp is megítélheti az Európai Unió Bizottságának piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről szóló iránymutatása alapján indokolt esetben. Az egységes jogalkalmazás érdekében ilyen esetekben a GVH jelezte, hogy konzultálni fog a Hatósággal.

A GVH észrevételében megfogalmazott álláspontját tudomásul veszem. A GVH észrevétele alapján a határozattervezeten nem változtattam.

C. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Szolgáltatók és társadalmi szervezetek észrevételei a határozat tervezetéhez

Az alábbiakban a hozzászólók levelében kifejtett észrevételeket összefoglalva idézem, válaszaimmal együtt.

C/1

A Magyar Telekom Nyrt. észrevételei a HF/1586-5/2011. számú piaci határozattervezethez.

A Magyar Telekom a Határozat-tervezetben foglaltak szerint egyetért a „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piac érintettsége megszűntének megállapításával, észrevétele szerint a Hatóság azon megállapításaival, miszerint a vizsgált piac tekintetében az Európai Bizottság által használt ex-ante szabályozás szükségességét megalapozó három kritérium közül egyik sem teljesül és a piaci tendenciák figyelembe vétele és a piaci adatok alapján a hatékony verseny megléte kimutatható, továbbá egyetért az ex-ante szabályozás teljes megszüntetésével.

A Magyar Telekom észrevételében megfogalmazott álláspontját tudomásul veszem. A Magyar Telekom észrevétele alapján a határozattervezeten nem változtattam.

D. fejezet

Notifikációs eljárás eredménye

Az Elnök az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 65. § (1) bekezdése valamint a 2002/21/EK. Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2011. november 10-én bejelentette a tervezetet az Európai Bizottságnak, a BEREC-nek és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentést az Elnök a 2008/850/EK ajánlás 6.a) pontja alapján rövidített formájú bejelentőlapra tette meg, amelyhez nem szükséges egyéb dokumentumokat mellékelni, mindössze a határozat tervezet elérhetőségét kellett megjelölni.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2011/1270 számon 2011. november 10-én vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2011. december 12-én kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben nem tett észrevételt.

Budapest, 2012. január „10.”

P.H.

Szalai Annamária sk.
elnök

Kapják:

- Címjegyzékben megjelölt szolgáltatók
- Irattár